

# MINDSZENT-SZEGVÁR

## ÉS VIDÉKE.

### ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 4 frt — kr.  
Fél évre . . . . . 2 frt — kr.  
Negyed évre . . . . . 1 frt — kr.

### VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

#### SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

### HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

### Iparosok küzdése.

Tespedés, haldoklás, pusztulás az egész soron. Ez a szomorú jellemzés, sajnos, nagyon is jogosult. Alig pislog itt ott a küzdő sorokban a reménynek vékonyka sugara, mert tetézi a bajokat és szinte reménytelenné teszi a küzdést, hogy a vergődő kisiparral szemben ott áll a gyáripar, mely egyre nyeli a védekezésre alig képes és legtöbbször magukkal is tethetetlen apró existenciákat.

Kisiparosaink védekeznek, ahogy tudnak, gyülekeznek, a testületekben és azokon kívül mozgalmakat indítanak és szövetkeznek is, a mennyire lehetséges szűk anyagi viszonyaik között, de mind hiába, a sikerek, amiket eddig föl lehet mutatni, jelentéktelenek, a balsikerek pedig gyakoriak.

Hát nincs-e egyáltalában mentség, az a kérdés. Es elég sajnós, hogy a mentséget mindössze abban tudjuk megjelölni, ha egyrészt a kisipar oly irányba tereli inkább a tevékenységét, ahova a nagy ipar nem követheti és ez a menedék, igaz, hogy nem nagy arányú és tömeges menekülő befolyásra való, a m i u p a r, mely egy egy cikkből csak kevés példányt állíthat elő, illetőleg melynek készítménye az adott környezéshez kell, hogy simuljon, másrészt ha a kisipar a minél kiterjedtebb szövetkezés útján maga is nagyiparrá válik, azokban a szakmákban, ahol ez helyes és egészséges alapokon keresztül vihető.

Természetesen mind a két út nehezen járható. Kivált az az első, mert tudvalevőleg a kisipar fajainak nagy része olyan, hogy azt műiparrá fejleszteni a tárgy természeténél fogva nem lehet, vagy pedig olyan, hogy a szövetkezethez való tömörülés csupán rengeteg tökebefektetéssel vezetethetne céljához.

De még ama kézműves iparágainknál is, melyeknek boldogulására tán kilátás volna, ott van a szörnyű akadály: iparos mestereink egy részének idegenkedése a szükségszerű védekezéstől. Es ha meg van is teljesen a jó akarat, részint a képesség hiányzik és a lehetőség, hogy művészies irányban fejlessze a mesteriségét az, kit egy dolognak csakis egyforma készítésére tanítottak, sőt a kísérletezéstől — mint holmi okoskodásféléltől — eltiltották.

Es igen erős akadály a még a szövetkezés nagyobb arányú sikereinek az, hogy gyakran meg volna a munkaerő, volna talán némi összehordott tőke is, de hiányzik a termelő szövetkezet vezetéséhez szükséges olyan kereskedői szellem, mely a világpiac viszonyaival is számolni tudjon és a szövetkezetet nemcsak a helyes

termelésben, de az iparcikkek értékesítésében és a cikkek keresetté tételében is előtérbe állítsa.

Szükségszerűleg arra utalnak ezek a viszonyok, hogy a kisiparosokat segíteni kell, mert e számra és sulyra tekintélyes osztály sorsa mindenkinek megfontolását és jóakarátát megérdemli.

De utalnak a megjelölt tapasztalások és érvek arra is, hogy iparosaink tiszta helyzetük feltünésén túl már nem a puszta jajgatás és panaszkodás, hanem az is, hogy tanuljanak és tanulják meg az ipar mellett a kereskedő ösmereteit, a kereskedő gyakorlati tudományát is, mert e nélkül az óriási versenyben nem lehet boldogulni.

Nehéz dolog ez kétségkívül, mert az élet küzdelmei között új nyomokat kell vágni. Es bizonyos kilátás van arra, hogy majd inkább a fiatalok érnek czélt, kiket már nemcsak kézi ügyességre, hanem kereskedelmi ismeretek elsajátítására is szorít az élet és akiket arra megtanítanak a szakiskolák, melyeket nagy szeretettel és buzgalommal keresnek fel az iparosok gyermekei. Es ez mindenestre jelent anynyit, hogy segíteni kívánnak az iparosság sulyos helyzetén, legalább a jövőben.

### Önérzet.

A magyar faj más fajokkal való érintkezése közben mintha elvesztette volna fajának legszebb tulajdonságát, az önérzetet. Nem az egyéni, de a nemzeti önérzetről szólnak, a mely a magyart jellemezte, amelyért a költő: királynak született jobbnak nevezte.

A nagy tettekre, hazája őszinte szeretetére ez az önérzet, ez a büszkeség hevitette a magyart. Ezt altatták el és ennek kell újra föltámadni.

Ha szíjjelnézünk közéletünkben, ennek a fajbeli büszkeségnek nagy hiányát látjuk megnyilatkozni mindenfelé.

Ezt a büszkeséget altatták el a modern felszivódások s ezzel a büszkeséggel halt ki sok egyéb más jó a magyarból.

Büszke volt arra, hogy magyar és nem világ-polgár, büszke, hogy becsületes, büszke, hogy a máséhoz nem nyúl, a földje rendben van, a jószága czimeres és nem kér kölcsön senkitől, mert addig nyújtózkodik, a meddig a takaró ér.

Ezeknek a jó sajátságoknak léhaságra vált képét látjuk az elferdült jellemben, kik vérszerint ugyan munkás őseinknek utódjai, de a kapaszkodás, a jól és könnyenélés és az urhatnamság összes rossz tulajdonságaival.

A külföldtől azt vették át, ami rossz

s az elvilágpolgáriásodásba belefult a magyar.

Nyelve, írása, gondolkodása, kedélye, szelleme mintha nem volna magyar. A külföldre sandít, a külföld nótája szerint tánczol. Így él, így cselekszik.

Legelőször elveszett a szülőföldnek, annak a falunak, a hol született, szeretete. Az ősi hajlék és föld szentnek tartása pusztult el szívéből és utána az ősi örök. Elkapta az ujkor s annak jó tanulságai-ból mit sem véve át, eldobta a multat. Idegen hangulatokkal felcizcomázott nótájában sem rajong szülőföldje szép határáról és nem büszke, de nem is lehet arra a helyre, a hol született.

Nagyon szép példája a szülőföldből fakadó önérzetnek a következő kis adomaféle:

Az alkotmányos idők beköszönésekor többen utaztak a Szeged felé robogó vonaton. Beszéltek erről is, arról is és végre kezdettek bemutatkozni. Az egyik volt alispán, a másik főügyész, árvaszéki elnök, főispán, szóval mind magas állami urak. A kocsiban egy szép szakállu magyarruhás ur ült még, aki nem ismerkedett össze és pipázott tajtékpipájából. Neki is bemutatták magukat és ő hidegvérrel azt mondta:

— Tudják-e az urak, hol van Kecskemét városa? Ha tudják, tudják meg, hogy én ott csak borbély vagyok.

Mennyi büszkeség és önérzet van e pár szóban. Mintha azt mondaná, hogy milyen emberek lakhatnak ott, ahol olyan tekintélyes kinézésű értelmes ember csak borbély.

Láncszem ehhez a láncszemhez az is, mikor az egyszemű paraszt dicsérgette az Isten háta mögött [tekvő] falut, ahova való és a mely sem nem nagy, sem nem szép, de csupa becsületes ember lakja és bepókhálósodott a kaloda.

A maga falujába, ha csupa bogárhátú apró gunyhókból állt is, büszke volt és a legszebbnek tarotta a magyar s még a legény is úgy dalolt, ha betyár is, betyár a falujában.

Az is megesett, hogy az érzékeny halotti beszéd alatt mindenki sirt, egy ember nem, aki, mikor a pap megkérdezte: — Miért nem sir kend atyafi? — ezt felelte: *Azért kérem alásan tiszteletes uram, mert nem idevaló vagyok.*

Ez a büszke önérzet, a tisztességet, becsületet kincsnek tartó gondolkodás nem halt még egészen ki, csak aluszik.

Ebreszszük fel, támaszszuk fel, mert a szülőföld szeretetéből fakad a hazaszeretet is, amiről ma nem igen beszélhetünk.

Támászzuk fel a régi jó szokásokat és feltámasztottuk a hazát, a hazafüségöt.



## Márczius 15.

Mindszenten márczius 15-ikét a helybeli körök, valamint a közönség is megünnepelte.

A körök, nevezetesen az Iparos-kör, 48-as kör, Földmivelők köre, valamint a függetlenségi és 48-as kör tagjai zászlók alatt vonultak a rom. kath. templomba. Este pedig mindenik kör saját helyiségében társas-estélyt tartott.

A 48-as körben Lantos Lajos, a kör elnöke, által tartott alkalmi beszéd után Szakál Mihály lelkesen szavalt el Petőfi „Talpra magyar”-ját, ugyszintén Zántó István is szép hatással szavalt el két alkalmi költeményt.

A helybeli polgári leányiskolai magántanulók Vitos Jánosné tanárnő vezetése mellett szintén megtartották márczius 15-ikét, melyen diszes közönség jelent meg s amely oly szépen sikerült s oly élvezetet nyújtott a jelenlevő közönségnek, aminőt nem is reméltek.

Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődött Vitos János szépen feldiszipelt tantermében.

Először is a növendékek a Hymnuszt énekeltek el hatásosan, mely után Vitos Jánosné gyönyörű szavakkal ecsetelte a márcziusi események dicső korszakát. A közönség viharos tapsal jutalmazta a valóban remek beszédet.

Következett Bozó Irénke III. oszt. növendék, ki Abrányi Emil „1848. márczius 15” című költeményét szavalt el nagyon szép hatással, melyet a közönség elragadtatással élvezett és zajos tapsal fogadott.

Ezután az I. oszt. növendékei „Honleányok ünnepe” című kis szindarabot adtak elő, melyen különösen Gelsy Margitka tűnt ki, de a többiek is nagyon ügyesen játszottak.

Ennek végezte után Almásy Mariska szavalt el szépen Rudnyánszky Gyula „Honleányok” című költeményét, mely után Bozó Irénke és Almásy Vilma hazafias népdalokat énekeltek, melyet a közönség oly tetszéssel fogadott, hogy azt meg kellett ismételnük.

Viharos tapsot aratott Gelsy Vilma IV. oszt. növendék Eötvös József „Vár és kunyhó” című költeményének elszavalásával, ugyszintén Büchler Erzsike III. oszt. növendék is hatásosan szavalt el Komócsy József „Szentelt halmok”

című költeményét.

Ezután az összes növendékek népdalokat énekeltek, melynek végezte után Petőfi Sándor „Magyarok Istene” című költeményét szavalt el szépen Almásy Vilma III. oszt. növendék.

A szépen összeállított program utolsó pontjaként az összes növendékek Indulót énekeltek, melylyel az ünnepély véget ért.

— sz.

## Társulati gyűlés.

A körös-tisza marosi ármentesítő társulat központi választmánya H-M-Vásárhelyen f. hó 13 án, hétfőn délelőtt ülést tartott.

Az ülésen jelen voltak: Garzó Imre alelnök, Fekete Márton főigazgató, Bíró Elek főmérnök, Nikolay István, Návay Tamás, Novák József, Dáni József, Lakos Imre dr., Szeder János, Dunai Alajos, Danes Béla, Juhász Mihály polgármester, Dobosy Alajos, Konstantin Péter, Lukács István, Endrey Gyula választmányi tagok és a társulati tisztség tagjai.

Fontosabb tárgya volt az ülésnek a földmívelési miniszter azon leirata, melyben hajlandónak nyilatkozik Szent-András és Öcsöd között a körösi védtöltés beljebb vitelét állami támogatással is előmozdítani. A tervezett munkálat 1330 kat. hold kitűnő föld ármentesítettnek s a társulat gátvonalra 1333 méterrel megrövidülne. A munkálat mintegy 140 ezer frt költséget igényel, melyből a társulat 26 ezer forintot, az állam 10 forintot s az érdekelt földbirtokok mintegy 100 ezer forintot fedeznének. A központi választmány a főigazgató és főmérnök előterjesztése alapján a kérdéses gát építést a közgyűlésnek javasolni fogja s Garzó Imre elnökte alatt egy küldöttséget bízott meg, hogy az érdekeltséggel véglegesen állapodjék meg, a minek megtörténte után rendkívüli közgyűlés hivatik össze.

Ezután a békés-bábockai szakaszon megüresedett szakaszmernöki állásra Pap István társulati mérnök ennek helyére pedig Ribárszki Pál szarvasi városi főmérnök választott meg, Endrey Gyula választmányi tag azonban ezen választások ellen kifogást emelt, miután a főigazgatóság a pályázatot elmellőzte. Ugyancsak Endrey Gyula erőlyesen állást foglalt a főigazgatóság azon javaslatára ellen, hogy a körösi szakaszon a megszüntetett szakaszigazgatói állás visszállíttassék; mert a töltések és belvizsatornák kiépítése után minden szakaszon két mérnök

végezheti az igazgatói teendőket is, mint a hogy eddig a szarvasi és szentesi szakaszon 4 év óta végezte is, de a központi választmány elfogadta a főigazgató javaslatát. Így ha a közgyűlés hozzájárul, el lehetünk készülve, hogy a szentesi szakaszon is mielőbb visszaállítják a szakaszigazgatói állást és a helyett, hogy az amugy is tulságos igazgatási költségek fokozatosan leszállíttatnának, még inkább emeltetni fognak.

Pedig, hogy a társulat adminisztrációjában a legnagyobb takarékoskodás indokolt, igazolta a hétfői választmányi ülés is, hol kitűnt, hogy csak a nagyfai töltéscépiénél 27,285 frt 87 kr tulkiadás állt elő. Erre persze nem volt a választmányynak más szava, minthogy a főigazgató a fedezetre nézve tegyen előterjesztést, de azért a mártélyi gátburkolatért, melynél az előirányzattal szemben csekély 1418 frt megtakarítás éretett el, egy társulati mérnöknek 150 frt jutalmat szavazott meg a választmány.

## Helyi és vegyes hírek.

— A kerületi betegsegélyző pénztár mindszenti kezelőjévé Lantos Lajos lett kinevezve, ki is a hivatalos órát saját lakásán vasárnap délelőtt 8 órától 12-ig, délután 2—4-ig tartja, mit is iparos és kereskedőink figyelmébe ajánlunk.

— Törvényszéki tárgyalás a Korom-Héja ügyben. Mi is hirt adtunk annak idejében arról a szenzációt keltett ügyről, mely Korom József és Héja Lajos szentesi gazdák között játszódott le. Ujabb csak az ebben a dologban, hogy kitűnt mily szoros kapcsolatban állott a pénzhamisítókka ezen ügy. Az eset röviden összefoglalva a következő: Korom József szoros barátságban állott Héja Lajossal és a házánál sürűn megfordult. Héja Koromné arra beszélte rá, hogy kérjen a férjétől — miután az a vagyont magára iratta — egy 7000 frtos váltót vagy kötvényt, mert miután férje nem fog soká élni, a vagyont majd testvéreire hagyja és ő nyomorban fog maradni. Az asszony hajlott a beszédre és férjét folyton zaklatta a váltóért, ki azonban ebbe semmiképp sem akart beleegyezni. A férj gyanakodni, féltékenykedni kezdett és minden napossá lón a házban az egyenetlenség. Egy izben Héja jelenlétében is követelte az asszony a

## TÁRCZA.

A „Mindszent-Szegvár és Vidék” eredeti tárcája.

## Naplótöredékek. \*)

— Egy hirneves író önvallomásai. —

Szeged, 1880. augusztus hó.

Átkozott suszter! . . . Nem hozta haza a cipőmet! Pedig ugyancsak szükségem lenne rá! . . . A ballábamon nagyon vékony a cipő talpa, ugyancsak érzem át rajta a kövezet nyomorult voltát. Micsoda kövezet? Micsoda hatóság, mely türi az ilyen kövezetet! . . . Azt mondják, hogy új kövezetet csináltat a kegyelmes ur . . . Csak elkészítetté előbb a színházat, no meg a Stefánia sétányt . . . No, köszönöm szépen! . . . a kövezet még csak hagyján, de hát a tisztesség! . . . Ezekkel a cipőkkel nem mehetek uri emberek elé . . . Pedig a jövő héten Zs . . . éknál a szőlőben nagy lakoma lesz, amelyre hivatalos vagyok. A lábam nagy ujja, ugy látszik, ugyanazon politikai elveket vallja, melyeket a lap, amelynek munkatársa vagyok. „Kitör és eget kér! . . . Valóban nem érzem a lábam ujját! . . . Hiszen én magam se vagyok függetlenségi! . . . Legalább szivből nem . . . Hej ha nekem egy pár jó cipőm volna, nem „törné” ki s nem kérnék eget! . . .

Szeged, 1880 . . . augusztus hó.

A nyomorult suszter nem engedi magát kapacitálni. Pedig mondtam neki, hogy földbirtokos . . . voltam X megyében. Nem ad a „voltra” semmit. Pedig nem zsidó! Komisz demokrata fé-

\*) Egy rendkívül szerencsés véletlen folytán hozzá jutottunk az alább következő napló-töredékhez. Ezekből is láthatja a t. olvasó, hogy a gondviselés utjai mily kiszámíthatatlanok. Ugy hisszük, hogy e sorok nincsennek minden tanulság nélkül, azért közöljük azokat az olvasó közönséggel. Ha valaki rá jönne a napló írójának kiltétére, nem szükséges, hogy azt feltűnjön közölje.

nyire lehet, marom, gunyolom őket, az urakat, a hatalmasokat. Majd csak észre vesznek . . . Azonban, most első kérdés a cipő, sőt tekintve, hogy a nyár heve izzóvá tette, rám nézve égető kérdés. Oh istenem, honnan vegyek egy pár jó cipőt? . . . Hogy arra a mulatságra elmehessek, szék! . . . Ezt alaposan kell rekonstruálni. Amenny Ott lesz a „kegyelmes” is! . . . Nem marad más hátra, mint a kiadót megkönyörözni egy kis előleg erejéig Kötetet adok ki. Majd futja az előfizetésekből.

Szeged, 1880 . . . augusztus végén.

Az operáció sikerült! . . . Már t. i. a kiadó zsebében! Kiszoritottam a nyomorult kalmármérték-ből tíz egész forintot. Ebből hatot suszternek, kettőt a legsürgősebb tartozások törlesztésére fordítottam, kettővel szerencsét próbáltam a kalabriászon. Oh isten, minő olympusi pech! Hajnalig kínlódtam! Már hat hatos nyereségem volt s a vége mégis: krach . . . Azt a könyvet csakugyan meg fogom írni . . .

Szeged, 1880 . . . augusztus vége.

A tárczáim szenzációt keltenek. Ostoba tökfilkók! Ugy szolván, csupa adomákat irok. Amit itt-ott elhullatnak, felcsipegette n. János plánc holmi társszerzőségi jogokat emleget . . . Vajjon ki lovalta fel ezt a rosz száju cserző vargát? . . . Azt mondja, hogy az ő ötleteit dolgozom fel! . . . Bales! Mintha bizony a juh visszakövetelhetné a kabátot, amihez az ő gyapját használták el! . . . De ni, ni, apropos: bárányok! . . . Egy jó ötletem van! Hasonlat a kipusztuló bárányokkal! . . . Ennek országra szóló lesz a hatása. A kegyelme pedig erzi a fene mérgében . . . Azt a könyvet csakugyan meg fogom írni. Már annál inkább is, mert a kiadó impertinensül zaklat.

Szeged, 1880. szeptember elején.

Ma a kiadó rám zárta az ajtót. Azt mondta hogy nem ereszt ki, amíg a hiányzó utolsó ívvel meg nem leszek. Hiába mondtam, hogy nem tudok dolgozni, ha nincs mit füstölöm. Erre benyújtott

az ablakon két virginia szivart és eltávozott. Pedig milyen gyönyörű poétikus őszelő este! . . . A levegő mintha csak zsongana a kvart bélaftól! . . . Nyomorult kalmarlélek! . . .

Szeged, 1880 szeptember . . .

A könyv csakugyan megjelent. Szenzációt keltett. Ott voltam a szüreti mulatságon. Ott volt a „kegyelmes” is — Barátságos, sőt leereszkedően nyájas volt hozzám. Erősen kutató, átható tekintettel mustrált. A cipőim egészen jókarban vannak. E miatt egész nyugodt a lelkiismeretem. Csupán az öltönyöm volt kissé tulságosan meleg. A „kegyelmes” valami tünémenyes gyapjuszövetet visel. Oh, istenem, vajjon mikor lesz nekem ilyen tünémenyes cheviott saccóm? ! Azonban keményen tartottam magamat. Adtam a büszke lángézt és a hajthatatlan kuruczot . . . Aki nem apportiroz minden sütyentésre . . . Hejh csak sütyentenél már! . . . Üssön meg a ménykü! . . . Füttyents, vagy . . . harapok! . . .

Szeged, 1880. decz. . . .

Füttyentett! . . .

Pestre megyek! . . . Most a tarokkot tanulmányozom. Szép játék! . . . Azt mondják, hogy sok pénzt lehet rajta nyerni! Tán veszteni is! . . . Lehet. Majd meg látjuk . . . De azt érzem, hogy életemben új korszak kezdődik. Nevezük tarokkorszak-nak! Klaber! . . . isten veled . . .

Budapest, 1880 . . .

Szeged, fare well . . . (kezdek sok idegen szót hallani) Igen, Szeged, isten veled! . . . Isten veletek Pillich Kálmán, Bakay és a többiek, akiket halhatatlannak tettem; igen valami benső szózatot érzek, pedig istenemre, nem ettem babot — hogy én végtelen magasba fogok jutni. Az ugy nevezett Olympusra. Hogy miért, miként? . . . Azt magam se értem De oda jutok. Ezt a kor hozza magával. A gyerekek, ezek a jó zsidó gyerekek, ezek a magyar zsrnáliszták, mintha csak fizetnék őket, éjjel nappal az én dicsőséget zengedezik. Mintha Jókai és Kemény sose



7000 frtos váltót, mit a férj ismételtén megtagadott, mire Héjja ezért Kormot legazemberezte. Végre mégis, a házi béke kedvéért átadta neje-nek a kért váltót. Egy izben Korom Pálosról váratlanul haza érkezvén, azzal a hirrel lepték meg, hogy neje Héjjával Szegedre utazott. Féltekenysége új tápot nyervén, másnap haza érkező nejét kivallatta, ki azt mondotta, hogy Kálmán Gergőnél voltak bent, Héjja ugyan is arra biztatta az asszonyt, hogy helyezték el Szegeden a kötvény, ha bár csak 6000 frtért is és a pénzt adják át Kálmánnak, ki azért 100.000 frtot fog adni, mely összeggel Romániába fognak együtt boldog életet élni. A férj egy alkalommal azt mondta, hogy Szegedre utazik és látszólag el is utazott, de estére vissza tért és lesbe állott. Héjja, kit már többször kiutasított, tényleg estedén az asszonyhoz lopódzott a mit Korom észrevelt. Megzörgette rájuk az ablakot és Héjja az ajtón át igyekezett menekülni. Korom a sötétben kétszer rá lött, de nem talált. Korom ekkor még boszszuból fel is jelentette Héjját bangó hamisításért. Ezért nem tárgyalták mostanig ezen kisebb ügyet, hogy a hamisítók nyomára jöjjenek. F. hó 16-án tárgyal a szegedi törvényszék ezen ügyet — részben zárt ülésben is, mert némely pikánsabb részleteket is tartalmazott. A törvényszék számos enyhítő körülményeket tekintetbe véve, Korom Józsefet egy havi fogházra ítélte. Az elítélt felebbezett.

— **Ujabb vádak Sima Ferencz ellen.** Sima Ferencz Szentosz országgyűlési képviselőjét mostanában a legrégibb barátai üldözik. Ujabbban ismét súlyos természetű feljelentést tettek ellene család, sikkasztás, de sőt még váltó hamisítással is vádolják. A feljelentést ellene most legújabbban Burián Lajos volt polgármester és Szánthó Lajos adták be azzal vádolván Simát, hogy az ő és Filó Tihamér aláírásukkal ellátott 1500 frt értékű váltót adtak át Simának, hogy azt értékesítve a megyei bizottsági tagok választásánál, választási czélokra használhatja fel. Sima azonban nem akkor, hanem most értékesítette a váltót és a felvett összeget a saját özvéjaira használta fel. A másik ügy szintén hasonló ehhez. A tarhonya gyárnak szüksége volt 3000 frtra. Ezen váltót Burián, Szánthó és Filó Tihamér neve mint elfogadók egy más név mint kibocsájtó és Sima mint forgató szerepelt.

éltek volna! . . . Nem értem, valóban nem értem őket. Tehát az, akit én a tollamra veszek az halhatatlan fog lenni. Csakis az a kérdés, meddig tart ez a halhatatlanság? . . . Egyelőre conexiók utáú néztek, ahol az ember eltarokkozhatik. Itt úgy vettem észre, a tarokk a lét maximumát teszi.

Budapest, 1880 . . . decz.

Megismerkedtem néhány magyar íróval. A\*)-vel B\*\*)-vel és C\*\*\*)-vel. Mindannyi tanult, szellemes ember. Tartalmas emberek, lelkők telve idealizmussal és rendülettel.

Nem utolsó gyerek Silberstein se. Ennek a zsidónak sok esze van és hozzá európai műveltsége. Jó lessz vele fentartani az összeköttetést. A kedvökért ezentul a Pholba járok ebédelni. Eleinte „kispipa“-ba jártam a Bartók és az öreg Vadnai kedvéért. De érzem, hogy a gyomrom bomlani kezd. Átkozott Szeged, azzal az átkozott örökös paprikájával! . . . Hja nem vándorolhat senki büntelenül a paprika árnyékában! . . . Apropos, paprika elfelejtettem utánna járni, hogy milyen fán is terem az a paprika? . . . Sebaj, írok Weinernek; ő majd küld egy paprika csemétét!

Budapest, 1881 . . . január.

Ma fel jött Salamon Szegedről többed magával. A Pholba jöttek ebédelni. Ott voltam rendes kompániám közepett: Bartók, Silberstein, Mudrony stb. Szólanom kellett. Azt a kérdést vettem fel: ugyan hány kötetre van joga egy írónak? Amire Silberstein annyira, amennyire mondani valója van!

Nem értem Jókait. Honnan veszi ez az ember azt a sok mondani valóját! Ez ember, nekem úgy tetszik, mintha kissé szerénytelen volna . . .

(Folyt köv.)

\*) Ábrányi Kornél.  
\*\*) Bartók Lajos.  
\*\*\*) Csiky Gergely.

Egy fővárosi intézetnél akarta Sima e váltót elhelyezni, az azonban nem volt bajlandó 1000 frtnál több hitelt nyújtani. A dolog akkor abban maradt. Most, hogy a hitelezők szorongatni kezdtek, e váltót is értékesítette és a saját özvéjaira fordította a pénzt. Szánthó és Burián azt állítják, hogy ők ezt a váltót nem irták alá. Mint azonban értesülünk, ők erre ha bár nem is emlékeznek, még is aláírták és ezt többen bizonyítani hajlandók.

— **Beküldetett.** Tisztelettel felkérem a helybeli iparosokat és kereskedőket, hogy miután a kerületi betegsegélyző pénztár értesített az ez évi közgyűlés megtartásáról, sziveskedjenek f. hó 19-én, azaz ma délután 4 órakor tanácskozás végett az „Ujvilág“ helyiségében megjelenni.

Mindszent, 1899. márczius 19.

Tisztelettel

Lantos Lajos.

— **Bimbóhullás.** Sulyos csapás érte Plaveczy József szegvári állami iskolai tanító urat és családját, kedves kis leánykájuk, a 3 éves Irénke elhalálozásával, kinek temetése márczius 12-én ment végbe. A mélyen sujtott család iránt általános a részvétel.

— **Gazdasági iskola Dorosmán.** Mint benünket Dorosmáról értesítenek, az ottani községi képviselő testület, a szerdán tartott közgyűlésén egybangu lelkesedéssel felajánlott 5 hold földet egy gazdasági iskola özvéjaira. Az iskolát a közoktatásügyi miniszter együtt fogják fenntartani. Minden község halad előre — csak Mindszent hátrafelé. Ugyan mi ennek az oka?!

— **Egy mulatságból másfélévi börtön.** A múlt évben igen rejtélyes baleset történt. Korom Balázs, aki rendkívül mértékben hódolt a szesz italok élvezetének, találkozott az utcán muzsikos cigányokkal. A jókedvű ember oda kiáltott nekik:

Huzd rá, cigány!

Ezek nem tettek eleget a fölzsólitásnak. mire Korom levágta a földre a czimbalmot. Ezen feldühödve, László István fiatal cigány meglökte az erőszakoskodó embert, aki az árokba fordult. Egy hét múlva meghalt. Az orvosi vizsgálat határozottan nem tudott konstatálni se a bűnügy ma nagy mértékben foglalkoztatta a törvényszéket is. Egyik azt vallotta, hogy László az elbukott ember szemébe is belevágott az öklével. — Kormányos Béné dr. a vádlott fölmentését kérte, viszont az ügyész halált okozó súlyos testi sértés miatt büntetést kívánt. A törvényszék más fél évi börtönre ítélte a vádlott muzsikust. Valamennyi fél felebbezett.

— **Földmivelő egyesület Hódmező-Vásárhelyen.** A szomszéd Vásárhelyen, hírért hallván a helyben áldásosan működő földmivelő egyletről, elhatározták, hogy egy hasonló egyesület alapítanak. Szathmáry Tihamér rendőrkapitány maga vette kezébe az ügyet és elkérte a helybeli kör alapszabályait, melyet az ottani gazdasági kör és a munkások egy értelmes csoportjának birálata alá bocsájtott. A lapunk szerkesztője által készített alapszabályok teljes elismeréssel találkoztak s úgy a gazdasági kör, mint a munkások egyhangulag elfogadták. Husvét más napján fogják az alakuló nagy-gyűlést megtartani. Ezzel kapcsolatosan jelentjük, hogy a „Mindszenti Földmivelő Kör“ alelnöke Diamant Manó a vásárhelyi gazdasági körben bejelentette, hogy a kör tagjai között a gazdáknak szivesen közvetit arató munkásokat. A gazdasági kör örömmel vette a bejelentést. Remélhető, hogy többen fognak mindszenti részeseket fogadni.

— **Nemzetközi nagy lóvásár Ersekujvárott.** A nyitrai megyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVII-ik nemzetközi lóvásár Ersekujvárott (Budapest- és Béctől gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó hétfőjén s az ezt megelőző vasárnap délután vagyis április hó 30-án délután és május hó 1-én fog megtartani. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedő egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az ersekujvári lóvásárt fölkeresni. A múlt évben is 500 drb. különféle használatra való ló adatott

el. Lakások és istállók az ersekujvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelkezhetők.

— **Ünnepélyek.** A szabadság 51-ik évfordulóját Szegváron az összes társas körök társas vacsorával ünnepelték meg. — A hazafias és az ünnep jelentőségét méltató felköszöntések természetesen sehol sem hiányoztak.

— **Pálinkamérés korlátozása.** Az állami italmérési jövedék törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé Lukács László pénzügyminiszter. E törvényjavaslat özvéjára, az indokolás szerint, az italmérési engedélyek és illetékek kérdésének törvényhozási uton való újabb szabályozása. Az engedélyezés föltételeit a javaslat a mai gyakorlattal szemben lényegesen szigorítja. Uj kategóriát állít föl a javaslat a korlátolt kimérés neve alatt. A szeszből készült közönséges pálinkának a kereskedésben való poharazást és utczára való kimérését eltiltja a javaslat. A közönséges szeszből készült pálinka csak a szoros értelemben vett kocsmákban és pálinkamérésekben lesz kimérhető s mivel a poharazást és az utczára való kimérést gyakorló üzletekben ez ital helyett rendszerint csak jobb fajta és drágább természetes pálinkák kaphatók ez intézkedéstől azt várja, hogy a közönséges szeszből készült pálinka forgalmának korlátozása mellett az iszákosság csökkenni fog.

— **Krajczárosok bevonása.** A nm. magy. kir. pénzügyminiszter urnak 40918 számú rendelete folytán közhírré tétetik, hogy az ausztriai értékű egy krajczáros rész váltópénz a magán forgalomban csak 1899. évi június hó 30-ig fogadandó el, az állampénztárnál és hivataloknál pedig csak 1899-ig évi december hó 31-ig fogadhatnak el, úgy, hogy 1899. évi december hó 31-ike után azok sem névértékükben, sem anyagértékük megtérítése mellett többé, sem fizetéképen el nem fogadhatnak, sem be nem váltathatók.

— **Védekezés tüdővész ellen.** A mindinkább nagyobb mérveket öltő tüdővész pusztítások ellen újabbban a kormány részéről a hatóságok többféle fölíratot kaptak, melyek a megfelelő óvintézkedések mikénti alkalmazását tárgyalják. Eddig egyáltalán nem törődtek a tüdővéssel s csak a mikor már hivatalosan konstatálják, hogy megtizedeli az ország lakosságát, kezdték meg az óvintézkedést. A kultuszminiszter a tanfelügyelők útján hívja fel a vidéki hatóságokat, hogy a tuberkolózisban hal meg s azért szükséges, hogy már az iskolában nagy körültekintéssel járjanak el. A miniszter azután felsorolja, hogy micsoda óvintézkedéseket tegyenek az iskolában. Nagyon fontosnak mondja, hogy a tanítók lehetőleg oszlássák el a szegény nép tévhitét, hogy a tuberkolózis gyógyíthatatlan. A belügyminiszter pedig kis füzetet adott ki a mely népies modorban mondja el a szükséges tennivalókat. A füzetet valamennyi közigazgatási hatóságnak megküldötte, hogy a szegény nép között osszák ki. A füzetben ismerteti a miniszter, hogy óvakodjék a tüdővesztől, az egészséges ember s figyelmeztette a közönséget, hogy különösen a tisztaságra és a jó levegőre vigyázzon. A tüdőbaj terjesztőjének az iszákosságot mondja, azért inti a közönséget az iszákosságtól.

## CSARNOK.

### Nemzetes Győri Gergely.

(Elbeszélés a török világból)

Irta. ifj. Nyáry György.

Alig, hogy Bethlen fejedelem uram szeméit örök álomra hunyta, már is megkezdődött a kis Erdély trónjáért a versengés. Még a kántusok énekei a fülökbe ugott, de azért már sok helyen ittak a jó erdélyi borokból az új fejedelem egészségére.

Szegény kis ország újból a pártviszály forrását kezdte élni. Mert a két versengő I. Rákóczy György és Bethlen István nem afféle kis emberek voltak ám a bérczes Erdélyben. Mert bizony okos embernek kellett annak lenni, aki úgy bírta magát viselni, hogy mindkét ur megelégedjék vele. Itt ált elő igazán az a helyzet, hogy a kecske is jó lakjon, meg a káposzta is megmaradjon.

Meg is kísérlették a nemes urak, hogy valamelyik maj csak lemond a követelési jogról a mi ugyan nem létezett, de hiába, mindkettő bizott haderejében s annak vitézségében. Hát ebből kifolyólag nem volt más hátra, mint, hogy



a fegyver döntőn köztük s majd meglehet tudni, hogy kit pártol a Mindenható.

Az urnak 1636-dik évében történnek mindezek. Rákóczy uramnak nem volt más hátra, mint, hogy hadsereg után nézni, ha nem akar elmaradni attól a mit követelt . . .

Bethlen uram azonban másképen gondolkozott. Ő biz jobbnak látta a gyulai pasával barátságot kötni s előre a szultánnak engedelmes szolgája lenni.

Hát nagynehezen mindkét fél megszerezte a maga pártját azzal a különbséggel, hogy Rákóczy csak magyar, de Bethlen még a török előtt is meghajlik, csak hogy ur lehessen. Most meg már nem volt más hátra, mint, hogy mindkét fél egymással megverekedjen, hogy eldöntés, kinek van rá joga.

Nagy készülődés volt az egész kis Erdély országban. Mindkét fél összeszedte maga erejét, hogy ki bírjon magáért tenni. Rákóczy uram Tordához rendelt hadait, ott gyülekeztek a jó székelyek és a vitéz lengyel hadak, kik egyenesen Lengyelországból jöttek.

Seregének másik része pedig Nagy-Várad környékén táborzott, ennek vezére Ibrányi Mihály volt.

Bethlen István sem maradt tétlen. Ő is szedett magának össze valamennyi zsoldost és Gyula alatt csatlakozott a török sereghöz. A döntő harc helyül pedig Szalonta és a Körös között elterülő helyet jelölték ki.

Bethlen hada rövid idő alatt megérkezett a tett színhelyére és rendkívül nagy türelmetlenséget tanúsított, miután harcolni szeretett volna. Szembe velük Rákóczy hadának egy része foglalt állást, kik várták Rákóczyt és a sereg nagyobb részének csatlakozását. De Rákóczy csak nagy lassúsággal haladhatott előre, úgy a harc után csak három napra ért a csata színhelyére.

De a törökök ügyes kémeitől megtudták, hogy Rákóczy hadának csak egy része áll velük szemközt, addig ide, addig oda, hogy rábírták vezérüket, hogy támadják meg az ugyis csekélyebb számba lévő Rákóczy pártiakat. Ezek nem is vártak soká, hanem készülődtek támadásra a Rákóczy pártiak ellen.

Nagy ijedelem támadt erre Ibrányi uram vezetése alatt álló csapatban. Mert biz ők nem akartak addig megütközni, míg Rákóczy hadaival nem egyesülnek. Majd hosszas tanácskozásokat tartanak, de nem tudnak dűllőre jutni. A vitézlő nép látta urainak egyetlenségét, tudatlansága miatt azt hitte, hogy árulás van és sokan már kiáltozzák is:

Arulók vannak közöttünk! Elárultak, elárultak bennünket!

Becsületes Kornis Zsigmond látta a felizgatott kedélyeket, ki szép olguentiával bírván, felszólítja őket, hogy ma nem a lázongás napja, hanem a tett ideje következett el, mely napon megmutatjuk, hogy győzni fogunk a pogány gyauron. S így nagy nehezen lecsendesíté őket.

Már az napon három óra felé járt az idő, mikor is éktelen sivitás üt meg a lecsillapodott fülét. Hát akkor látják, hogy az ellenség rohan rájuk. Ezek nagyon meg valónak rémülve és harsány Jézus! Jézus! kiáltással rohantak a támadó ellenre. Es lön rettenetes kopja törés és nagy kemény viadal. Már majd a Rákóczy pártiaké lett a diadal, de ezek egy része megijedt az ellen segítségre jövő segéd hadtól, a másik része pedig az elesett török és magyar tisztek fosztogatásával foglalkozván.

Eszre vette a török ezen nembánomságot és még egy támadást intézett a körülbelül már szétosztottakra. Hiába rohant Kornis Zsigmond a Bihar megyei alattvalók élén elől maga mértelen pallósával, vissza lett szorítva alattvalóival együtt.

Horányi uram nagyon megijedt a tábor ilyen szétosztásán s maga állt a futók élére, hogy minél előbb Váradra érjenek. Mégis igaz az a közmondás: „Fejéről bűdösödik a hal is“

Különös környéke volt az időben a Körös körének. A végtelen harcok, pártviszályok alatt nem gondolt senki a földmívelésével és gátak emelésével, hogy megtekezzék a rakoncátlan folyót s úgy évtizedeken keresztül a víz állotta helyen feneketlen mocsár képződött, hova a mocsár lakói békák, kigyók, nádi vererek, gémek és különböző vízi madarak behuzódtak, mert megfelelő védelmet találtak a vacászkok ellen.

A leirt hely előtt történt meg a végzetes ütközet, hól Rákóczy uramnak segéd hada csúfosan megveretett.

Délután volt mire a csatának vege lett. Bethlen és serege vissza vonult a csatattérről s várták a történéndőket. (Folyt. köv.)

## Közgazdaság

### A „Szegvár község hitelszövetkezet“ évi gyűlése.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Községünkben, főtiszteendő Korpás Pál plebános ur kezdeményezése folytán 1895. május hó 23-án alakult hitelszövetkezet ez évi rendes közgyűlését folyó hó 12-én tartotta meg a vármegyeház-féle épület közgyűlési termében a szövetkezeti tagok igen nagy érdeklődése mellett, melynek lefolyásáról röviden a következőkben van szerencsém értesíteni becses lapja t. olvasóközönségét.

A rendkívül nagy számmal jelen volt tagok örvendetes és helyeslő tudomásul vették az igazgatóság és felügyelő bizottságnak a mult 1898-ik évről szóló jelentését, mely szerint a lefolyt évben sem érte a szövetkezetet veszteség, sőt üzletének forgalma, ugy szintén tagjainak szaporodása fokozatos emelkedést mutat. Az alakuláskor tagjainak száma 104 volt s ez a mult év végéig 492-re szaporodott 771 üzlet-résszel. Be volt fizetve 10763 frt 30 kr. az üzlet-részekre, kezelt 23829 frt. 85 kr. betétet, 63680 frt kölcsönt adott részben váltóra, részben kötelezvényre, melyből azonban 30790 frtot a központi hitelintézet által nyitott hitelből fizetett ki. A mérlegben kimutatott tiszta nyeresemény 672 frt. 63 kr.; melyből a tagoknak befizetett üzlet-részeik arányában s az alapszabályok értelmében 5 százalékos osztalék fejében kiadatik 445 frt 24.; a többi összeg pedig a tartalék alap növelésére és jótékony czélokra fordittatik.

Főtiszt. Korpás Pál igazgatósági elnök előterjesztésére egyhangu lelkesedéssel kimondotta, hogy az 1898 ik évi 23 törvényozikk értelmében megalakult országos központi hitelszövetkezet rendes tagjai közé belép s ennek előnyösen módosított alapszabályai, mely csak néhány ponttan tér el az eddigi alapszabályoktól: elfogadja.

Az alapszabályok egyik pontja értelmében kilépett (három évet kitöltött) két igazgatósági tag név szerint Korpás Pál és Szarka István. Ujból bevásztatott; a leköszönt igazgatósági tag Rácz Pál helyébe pedig az új alapszabályok értelmében, a központ fog egyet kinevezni. A három évet kitöltött felügyelő bizottsági tagok közül ujból megválasztattak: Sághy Lázár és Gila Rókus, továbbá mint új tag, idősebb Farkas György, kikhez még egyet, ugy miként az igazgatóság, a központ nevez ki.

Lusztig Ignác szövetkezeti tag indítványára kimondatott, hogy a jövő évtől kezdve a mérleg és nyeresemény-számlát, valamint az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentéseket a hitelszövetkezet is, mint más pénzügyi intézet, ki nyomatja és a tagok között kiosztja.

Végül megbízta az impozáns ülés elnökét, hogy ezen közgyűlésből kifolyólag táviratban üdvözölje gróf Károlyi Sándor ő méltóságát, mint a magyarországi hitelszövetkezetek megre-

remtőjét, lelkes és buzgó apostolát.

Ime, ez az röviden, a mit „Szegvár községi hitelszövetkezet“ mult vasárnapi, nagy érdeklődés mellett lefolyt, a közgyűlésről elmondani óhajtottam; de, hogy tudósításom hézagos ne legyen, megemlítem még, hogy ezen, negyedik éve fennálló hitelszövetkezetnek az alapszabályokban is kifejtett ama czélja: „tagjainak anyagi helyzetét javítani az által, hogy hitel-igényeinek kielégítését elősegíti és őket takarékosagra, pontosságra buzdítja: most már hogy a mult évben hozott országos törvény alapján létesült szövetkezetek sorába lépett: még inkább elérhető lesz; mivel az ötszörös (eddig háromszoros) felelősség kimondásával nagyobb lesz a hitele; betétei szaporodni fognak (eddig csak tagoktól fogadhatott el beteteket) adófizetéstől és helyegköltiségektől ment lesz s mind ezeknek következtében a kölcsönök kamatait az eddigi 7 százalékról nem sokára már leszállíthatja; továbbá törlesztéses kötvény kölcsönöket is adhat tagjainak.

A hitelszövetkezet 1895-től számított 20 évre van megalakulva. Egy-egy üzlet-részenek értéke 25 forint, mely heti 10 kr.-os részletekben fizetetik a tagok által. Az intézetnek már van három ezer forint érték háza, melynek árát a befolyó haszonbérből s az évi nyeresémből szépen törlesztgeti. Vannak, nemes szívük sugallatát követve, önzetlenül működő igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjai, kiknek élén egy tehetséges, rendkívül tevékeny és fáradhatatlan elnök áll. Adja isten, hogy nagy erkölcsi és anyagi felelősséggel járó munkássága, ezen mondhatni humanus intézmény tisztviselőinek meghozza, mint eddig, így továbbra is jó népünk számára az élet nehéz terhei közepett a boldogulás és jólét gyümölcseit!

Szegvár, 1899. márcz. 13.

Egy szövetkezeti tag.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

**Diamant Manó**

Egy

jól irni és olvasni tudó

**fiu**

tanonezul felvétetik.

**Bővebbet a kiadóhivatal.**

## Hirdetmény.

Nagyméltóságú Ögróf Pallavicini Sándor ur mindszent-algyói uradalmában eladásra van felállítva:

3 drb 3 éves és 12 drb 2 éves magyar tenyészbika.

3 drb 2 éves és 2 drb 1 $\frac{1}{2}$  éves nyugoti tenyészbika.

50 drb  $\frac{5}{4}$  éves vészen átment, szőke mangalica tenyészkan.

ÉRTESEITEST NYUJT:

**A bikák felől: Basa József urad. ispán Irmamajor, u. p. Cs-Sándorfalva.**

**A kanok felől: Kőrösy József urad. tisztartó Hant-háza, u. p. Sövényháza Csongrád megyében**

Kelt Cs-Sándorfalván, 1899. márczius 1-én.

**WOLF JÁNOS**

urad. főintéző.